WARIES MISDAADREEKS · Nº 242

OVERVAART IN ZWIJNDRECHT

De zaak van de laatste veerpont

Escapeboek · kraak de codes

UITGEVERIJ WARIES

INHOUD

Zo werkt dit boek	4
Brief van de recherche	6
22.29 uur	7
Een briefje in het deksel	8
Het dossier	10
Slot 1 · Het stuurhuis	27
Vak 1	30
Slot 2 · De kas	32
Vak 2	34
Slot 3 · De Buitendijk	37
Vak 3	38
Slot 4 · Het getij	42
Vak 4	44
Slot 5 · Het knipsel	47
Vak 5	49
Slot 6 · De hoorn	53
Vak 6	55
Aan de lezer	64
Werkbladen	65
Antwoordformulier	68
Kluisregister	70
Hints	71
Oplossingen van de puzzels	77
Verzegeld	79
De oplossing	80
Naschrift van de rechercheur	86
Hoe ging het?	87
Nawoord	88

ZO WERKT DIT BOEK

Dit is een puzzelboek, geen roman. Je leest stukken uit een politiedossier, je kraakt de codes van een dode veerman en je beantwoordt aan het eind zelf de vraag wie hem heeft gedood. Pas daarna open je de verzegelde oplossing.

DE VEERKIST

In het stuurhuis van de pont Swinvaert stond een eikenhouten kist met zes vakken. Elk vak zit dicht met een slot: cijfers, letters of een sleuteltje. Veerman Bram Ophof bedacht de sloten zelf. De codes staan verstopt in zijn logboek, zijn kasboek, zijn getijkaart, een oud krantenknipsel en een bladzijde vol hoornsignalen.

Het boek is opgebouwd als de kist. Eerst lees je het **dossier** van de recherche. Dan volgt **Slot 1**: de puzzels die de code voor vak 1 opleveren. Heb je een code, reken dan het kluisgetal uit (de uitleg staat bovenaan het **kluisregister** p. 70) en zoek het op. Staat het er met het woord *open*, dan mag je verder naar **Vak 1**: de stukken die in dat vak lagen, plus wat de recherche erbij heeft gelegd. Zo werk je door tot vak 6.

Het register noemt geen codes, alleen kluisgetallen, en vertelt je dus alleen of jouw code goed is. Wie erin bladert, leert niets. Lees niet vooruit: de stukken in een vak zijn pas eerlijk als je weet hoe je erbij kwam.

DE ZAAK

Naast de sloten loopt de echte vraag: wie voer er mee op de laatste overvaart, en wie heeft Bram Ophof gedood? De zes vragen waarop je uiteindelijk antwoord moet geven, staan op p. 64. Lees ze vóór je begint. Elk antwoord is te vinden in het boek; je hebt geen internet of voorkennis nodig. Rekenen kan uit het hoofd of op papier.

HULP

Werkbladen voor een tijdlijn, een verdachtenoverzicht en een getijgrafiek vind je vanaf p. 65. Kom je vast te zitten, dan

BRIEF VAN DE RECHERCHE

RECHERCHEBUREAU OUDE MAAS
Team Rivier en Haven

Zwijndrecht
woensdag 7 oktober 2026
kenmerk ROM/2026/0930-OPH

Beste puzzelaar,

Mijn collega's noemen u "de kraker". Ik heb u nodig.

In de nacht van woensdag 30 september op donderdag 1 oktober is in de Ponthaven van Zwijndrecht veerman Bram Ophof (63) dood aangetroffen in het stuurhuis van de pont Swinvaert. Het was de laatste avond van het vaarseizoen van de Stichting Avondveer 't Feer. Om half elf was hij voor de laatste keer van Dordrecht naar Zwijndrecht overgestoken. Drie kwartier later lag hij op de vloer van zijn stuurhuis, met de deur van buiten op slot.

Wat wij niet hebben kunnen lezen, is Bram zelf. Hij schreef zijn logboek voor een deel in een eigen code, en in het stuurhuis stond een kist met zes sloten die hij met zorg had dichtgedraaid. Wij kunnen die kist openbreken, maar ik denk dat Bram wilde dat iemand hem zou *lezen*.

Ik heb het dossier daarom zo voor u neergelegd dat het de kist volgt. Eerst wat wij in de eerste nacht en de eerste dag vonden. Daarna, achter elk slot, wat er in dat vak zat en welke van onze stukken erbij horen. Lees ze pas als het slot open is. Anders krijgt u hetzelfde scheve beeld dat wij een week lang hebben gehad.

Mijn chef denkt dat het een ruzie om geld was. Een collega zweert bij de neef. De officier van justitie wil een naam, met bewijs dat in elk stuk overeind blijft. Ik wil vooral weten wie er die avond werkelijk aan boord was.

Schrijf uw antwoorden op het formulier achterin. De oplossing heb ik verzegeld; die is voor als u klaar bent, niet voor als u moe bent.

Met vriendelijke groet,

Inge Vroegop

I. Vroegop, rechercheur
Rechercheburo Oude Maas, Team Rivier en Haven

22.29 UUR

Woensdag 30 september, de Groothoofdsteiger in Dordrecht. Het heeft geregend en de lantaarns op de kade hebben elk een eigen plas. Aan de overkant, laag en zwart, ligt Zwijndrecht, met de lichtjes van de Buitendijk als een snoer dat iemand heeft laten vallen.

Bram Ophof staat in de deur van zijn stuurhuis en telt. Dat doet hij al veertig jaar. Hij telt zonder te kijken, met zijn duim tegen zijn wijsvinger, een streepje per voet die over de klep stapt.

Twee fietsers met gele tassen, die "Guten Abend" zeggen en lachen om het bord *Laatste overvaart van het seizoen*. Een jonge vrouw die haar fiets in het rek zet en naar hem knipoogt; hij knipoogt terug, wat hij nooit doet. Een man in een lange jas die zijn telefoon niet wegstopt. Een vrouw met een rode sjaal die hem niet aankijkt en daardoor juist wel. En helemaal achteraan, als de motor al bromt, nog iemand, met de capuchon op, die zonder iets te zeggen achterop gaat staan, bij de reling.

Zes, denkt Bram. Drie fietsen. Hij schrijft het nog niet op. Dat doet hij aan de overkant.

De rivier ademt vanavond langzaam. Bram kent dat. Over tien minuten keert het tij, en dan gaat alles wat de zee vanmiddag heeft gebracht weer terug naar waar het vandaan kwam.

Hij trekt de klep op. Om 22.30 uur precies, want zo hoort het, maakt de Swinvaert los van Dordrecht.

Het is de laatste keer.

EEN BRIEFJE IN HET DEKSEL

Met plakband aan de binnenkant van het deksel van de kist. Blauwe balpen op ruitjespapier. Overgenomen zoals geschreven.

> Voor wie mijn kist openmaakt.
>
> Als jij dit leest, dan ben ik er niet bij. Dat kan zijn omdat ik op vakantie ben (eerste keer in elf jaar, zou wat zijn) of omdat er iets anders is gebeurd. Ik ben 63, ik vaar sinds mijn negentiende, en ik weet dat een rivier niet altijd netjes is.
>
> Ik schrijf al dertig jaar alles op. Wie er meevaart, hoeveel fietsen, hoe hoog het water staat, wie zijn kaartje niet betaalt. Wat ik niet aan iedereen wil laten lezen, schrijf ik in mijn veercode. Mijn sleutel daarvoor staat op haar boeg. Wie dat begrijpt, kan mijn logboek lezen. Wie het niet begrijpt, had er ook niks te zoeken.
>
> De vakken gaan open in volgorde. Niet vals spelen. Ik heb er elke winter een beetje aan geknutseld en ik wil dat het werk niet voor niks is geweest.
>
> Wat er in vak 6 ligt, is wat ik zaterdag ga zeggen. Als ik het zelf niet meer kan zeggen, dan zeg jij het maar.
>
> B.O., veerman, Swinvaert

Vastgelegd door Forensisch Team Waarden, donderdag 1 oktober 2026, 09.20 uur. De kist was onbeschadigd en zat op alle zes de vakken dicht.

INVENTARIS · VEERKIST UIT HET STUURHUIS

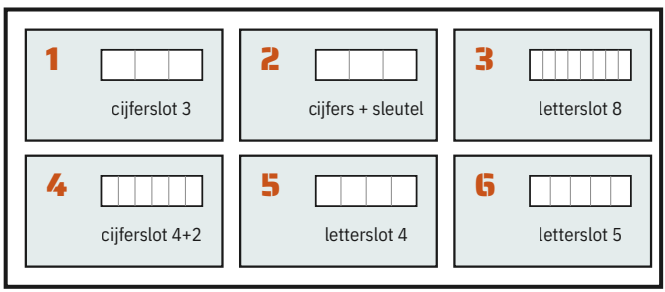
Forensisch Team Waarden, 1 oktober 2026

Houten kist, eiken, 62 x 30 x 24 cm, handgemaakt. Deksel met scharnieren, aan de binnenkant een handgeschreven briefje (zie hiernaast). Zes vakken, elk met een eigen slot:

vak	slot
1	cijferslot, drie schijven
2	cijferslot, drie schijven, plus een klein sleutelslot; aan een haakje aan de zijkant hangen zes sleuteltjes, gemerkt A tot en met F
3	letterslot, acht schijven
4	cijferslot, vier plus twee schijven, gescheiden door een streepje
5	letterslot, vier schijven
6	letterslot, vijf schijven

De kist was droog, onbeschadigd en stond in de hoek van het stuurhuis. Er zijn geen braaksporen. Volgens de neef van het slachtoffer werkte Bram Ophof er “elke winter aan”.

DE VEERKIST VAN BRAM OPHOF · eiken, 62 x 30 x 24 cm

zes vakken, zes sloten; gevonden in het stuurhuis, onaangeroerd

DOSSIER · PROCES-VERBAAL VAN BEVINDING

PROCES-VERBAAL VAN BEVINDING

ROM/2026/0930-OPH · stuk 01

Op woensdag 30 september 2026 om 23.15 uur ontving de meldkamer een 112-melding van een man die zei dat hij zijn oom bewusteloos had gevonden in het stuurhuis van een pont in de Ponthaven te Zwijndrecht. De melder noemde zich Ruben Smitshoek.

Om 23.24 uur arriveerde de ambulance; om 23.27 uur kwamen wij, verbalisanten, ter plaatse. Om 23.31 uur stelde de dienstdoende arts het overlijden vast van de man die later werd geïdentificeerd als **Abraham (Bram) Ophof**, geboren 3 februari 1963, veerman, wonende aan de Buitendijk te Zwijndrecht.

Ligging. De pont Swinvaert lag met de Zwijndrechtse klep op de veerstoep in de Ponthaven, aan de achterlijn vastgemaakt op de bolders. De motor was uit. In het stuurhuis brandde licht. Het slachtoffer lag op zijn linkerzij op de vloer, met het hoofd tegen de hoek van de stuurconsole. Aan de linkerslaap zat een verwonding. Er lag weinig bloed.

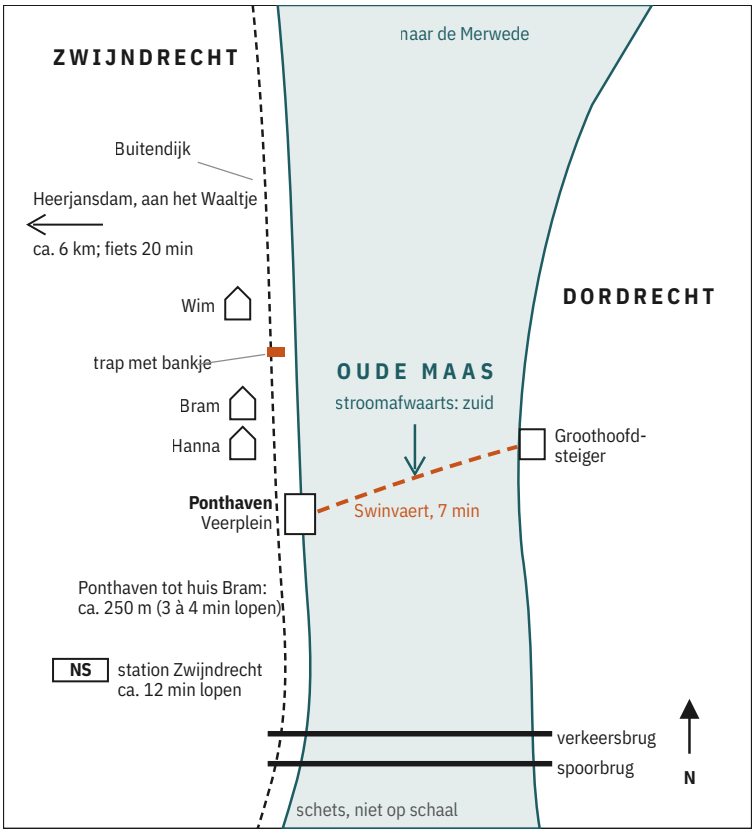
Deur. Volgens de melder was de stuurhuisdeur bij zijn aankomst op slot. Hij heeft hem geopend met zijn eigen sleutel, voorzien van het nummer 2. Het slot is een cilinderslot dat aan de buitenkant met een sleutel en aan de binnenkant met een draaiknop wordt bediend. Het slot was onbeschadigd.

Sleutels slachtoffer. De sleutelbos van het slachtoffer, met daaraan de contactsleutel en de stuurhuissleutel met nummer 1, stak in het contactslot van de stuurconsole.

Ramen. Het stuurhuis heeft één vast raam aan de rivierzijde en twee schuiframen aan de zijkanten. Beide schuiframen waren gesloten en van binnen op de pal gezet.

Overig. Op de plank naast de deur lag het logboek van de pont, opengeslagen op woensdag 30 september. In de hoek stond een houten kist met zes vakken, alle gesloten. Op de console lag een mobiele telefoon (vergrendeld) en een thermoskan koffie met twee bekers, één gebruikt. Het slachtoffer droeg een sporthorloge om de linkerpols. Aan de buitenwand van het stuurhuis, naast de deur, hangt een haak voor een bootshaak. Die haak was leeg.

DOSSIER · DE PONTHAVEN EN OMGEVING

Schets van de recherche, toegevoegd aan het dossier. De Swinvaert vaart in de avonddienst tussen de Ponthaven aan het Veerplein in Zwijndrecht en de Groothoofdsteiger in Dordrecht. Aan de Buitendijk, ten noorden van de Ponthaven, wonen buurvrouw Hanna Visscher-Lont, Bram Ophof en, iets verderop, Wim Tuinstra. Onderaan de stenen trap tussen de huizen van Bram en Wim staat een houten bankje aan het water. Heerjansdam ligt ten noordwesten van Zwijndrecht, aan het Waaltje; het dorp kreeg in de veertiende eeuw zijn naam naar heer Jan en een dam in dat water.